

Чорноус Олена Василівна

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри трудового та господарського права факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ВИСЛУГИ РОКІВ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ

Праця є складним і багатоаспектним явищем, яке відіграє в житті суспільства і кожної окремої людини важливу роль і виражається у свідомій доцільній діяльності, спрямованій на створення матеріальних і духовних цінностей. Умови праці впливають як на розмір заробітної плати, так і на тривалість робочого часу, відпустки тощо. Праця деяких категорій працівників, зокрема, наприклад, працівників освіти, правоохоронної системи, соціального забезпечення, осіб інших професій пов'язана, як правило, із спеціальним стажем їх роботи чи вислугою років. Для таких категорій осіб чинним законодавством України передбачено деякі пільги.

Питання про вислугу років залишається актуальним і сьогодні. Вислуга років працівників органів внутрішніх справ регулюється спеціальними нормативно-правовими актами, а її правильне обчислення має важливе значення для працівника як під час проходження служби в органах внутрішніх справ так і при виході на пенсію. Загальновідомо, що вислуга років – це період трудової діяльності, який вираховується роками і при окремих умовах надає право на пенсію та відповідні пільги (додаткові відпустки, грошові виплати тощо).

Як зазначає І.М. Сирота, вислуга років – це особливий вид спеціального стажу окремих категорій працівників та службовців, який передбачає пільгове пенсійне забезпечення у зв'язку з утратою

професійної працездатності й виходом на пенсію до настання віку, який дає право на пенсію за віком. Вислугу років доцільно розглядати як норму – пільгу, що застосовується до обмеженого конкретного кола осіб, зокрема: військовослужбовців і працівників органів внутрішніх справ; працівників поліції, державних службовців; суддів і прокурорських працівників, працівників митних органів тощо.

З метою вивчення важливості вислуги років для поліцейських та осіб рядового і начальницького складу ОВС України, доцільно проаналізувати чинне законодавство більш детально. Так, в першу чергу необхідно з'ясувати види служби та періоди часу, на які можуть розраховувати особи начальницького і рядового складу ОВС України та поліцейські відповідно до п. 6 ст. 1² Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 09.04.92 р. № 2262-XII для призначення пенсії.

Відповідно до п. 6 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 09.04.92 р. № 2262-XII Розділ II «Пенсії за вислугу років» передбачає, що служба в органах внутрішніх справ, поліції, державній пожежній охороні, Державній службі спеціального зв'язку та захисту інформації України, органах і підрозділах цивільного захисту, податковій міліції, Державній кримінально-виконавчій службі України на посадах начальницького і рядового складу з дня призначення на відповідну посаду зараховуються до вислуги років для призначення пенсії.

На особливу увагу заслуговує ч. 2 ст. 17 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 09.04.92 р. № 2262-XII, яка закріплює, що до вислуги років поліцейським, особам офіцерського складу, особам середнього, старшого та вищого начальницького складу органів внутрішніх справ, державної пожежної охорони, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, органів і підрозділів цивільного захисту, податкової міліції чи Державної кримінально-виконавчої служби України при призначенні пенсії на умовах цього Закону додатково зараховується час їхнього навчання (незалежно від форми навчання) у цивільних вищих навчальних закладах, а також в інших навчальних закладах, після закінчення яких присвоюється офіцерське (спеціальне) звання, до вступу на військову службу, службу до органів внутрішніх справ, Національної поліції, державної пожежної охорони, органів і підрозділів

цивільного захисту, податкової міліції чи Державної кримінально-виконавчої служби України або призначення на відповідну посаду в межах до п'яти років із розрахунку один рік навчання за шість місяців служби.

Досить актуальним наразі є норма ч. 3 означеної статті, яка передбачає, що до вислуги років працівників навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України або поліції з числа колишніх працівників міліції, які станом на день опублікування Закону України «Про Національну поліцію» проходили службу в органах внутрішніх справ та мали календарну вислугу не менше п'яти років і продовжили роботу в Міністерстві внутрішніх справ України або поліції на посадах, що заміщуються державними службовцями відповідно до Закону України «Про державну службу», а в навчальних, медичних закладах та науково-дослідних установах – на будь-яких посадах, додатково зараховується час безперервної роботи (з дня призначення після звільнення зі служби в органах внутрішніх справ (міліції) на посадах у Міністерстві внутрішніх справ України або Національній поліції (їх територіальних органах, закладах та установах), що заміщуються державними службовцями, а в навчальних, медичних закладах та науково-дослідних установах – на будь-яких посадах.

Важливість вислуги років для осіб рядового і начальницького складу підтверджується і Постановою КМУ «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» № 1294 від 07.11.2007 р. п. 1 закріплює, що грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу складається з посадового окладу, окладу за військовим (спеціальним) званням, щомісячних (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премії) та одноразових додаткових видів грошового забезпечення.

Пункт 6 означеної Постанови передбачає надбавку за вислугу років військовослужбовцям (крім військовослужбовців строкової військової служби), особам рядового і начальницького складу в розмірах встановлених законодавством.

Правове регулювання зарахування особам рядового і начальницького складу ОВС до вислуги років для виплати надбавки за вислугу років та для визначення тривалості чергової відпустки період служби, роботи чи навчання врегулює і Наказ МВС України «Про порядок обчислення вислуги років для виплати надбавки за

вислугу років та для визначення тривалості чергової відпустки особам рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ» № 418 від 30.04.2013 р., відповідно до якого на підрозділі кадрового забезпечення покладається обчислення вислуги років для виплати надбавки за вислугу років та для визначення тривалості чергової відпустки особам рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, яке здійснювати за матеріалами особової справи та оголошувати наказами по особовому складу, завізованими в обов'язковому порядку в підрозділах юридичного та фінансового забезпечення.

Резюмуючи, зазначимо, що правове регулювання обчислення вислуги років має важливе значення для працівників поліції, так як впливає на такі значимі аспекти, як тривалість відпустки, розмір надбавки за вислугу років, стаж для виходу на пенсію. Вирішення питань правового регулювання вислуги років працівників поліції покликане допомогти вдосконалити законодавство в даній сфері і практику його застосування, а також сприяти вирішенню окремих теоретичних і практичних проблем у галузі захисту трудових прав працівників.